

TOIMENPIDEALOITE 20/2014 vp

Uuden kasvun rahaston perustaminen

Eduskunnalle

Tausta

Suomalainen teollisuus on suuren rakennemuutoksen kourissa. Metsäteollisuutemme ei ole tehnyt uusia investointeja maahamme käytännössä viiteentoista vuoteen ja nopeasti kolmanneksi tukijalaksi noussut tietotekniikka on vähentänyt voimakkaasti työvoimaa Suomessa. Kansainvälisillä yrityksillämme menee kohtuullisen hyvin, mutta toiminnan ja erityisesti kasvun painopiste on siirtynyt Suomen ulkopuolelle. Tilanne vaatii merkittäviä toimia niin elinkeinoelämältä, työmarkkinajärjestöiltä kuin valtiovallaltakin.

Hyvinvointiyhteiskuntamme perustuu monilta osin työn tekemiseen. Jos emme onnistu teollisuutemme rakennemuutoksessa ja 200 000 uuden työpaikan luomisessa yksityiselle sektorille, joudumme luopumaan monista hyvinvointiyhteiskunnan tunnusmerkeiksi koetuista asioista. Tavoitteen eteen kannattaa siis tehdä kaikki voitava.

Valtion roolista teollisuuspolitiikassa ollaan montaa mieltä. Aikanaan Suomen teollistamista tehtiin voimakkaasti valtiovallan ja valtion omistamien yhtiöiden toimesta. Aika on nyt toisenlainen. Valtiovallan tehtävänä ei ole yritystoiminnan harjoittaminen muutoin kuin harvoilla strategisesti tärkeillä toimialoilla. Nuo yhtiöt ovat hyvin pitkälti jo olemassa. Nykyaikainen tapa valtion rooliksi on nykyisen ei-strategisen omistajuuden muuttaminen esimerkiksi rahastomutoon, mikä vauhdittaisi merkittävästi teollisuutemme rakennemuutosta.

Keskustan esittämä rahasto

Keskusta esitti viime joulukuussa uuden rahaston perustamista varmistamaan ja jouduttamaan osaltaan teollisuutemme rakennemuutosta. Rahaston kunnianhimon tason on oltava korkea. Sen on omalta osaltaan luotava luottamuksen ilmapiiriä ja yrittämisen mahdollisuuksia Suomessa. Keskustan esittämän rahaston kokotavoite on 3—5 miljardia euroa, mutta rahastoa kasvatettaisiin vaiheittain, askel kerrallaan. Se muodostuisi myymällä valtion yhtiöiden ei-strategista omistusta 1,5 miljardilla eurolla. Suomalaiset eläkerahastot voisivat olla rahastossa mukana samalla summalla. Lisäksi rahasto voisi houkutella mukaan yksityistä rahaa. Se voisi parhaimmillaan toimia myös kansanosakkeena, jolla haetaan pankkitilin korkoa parempaa tuottoa. Jokainen meistä voisi halutessaan olla mukana suomalaisissa talkoissa pelastamassa suomalaisen hyvinvoinnin perustaa, suomalaista työtä.

Tarve rahaston perustamiselle on suuri. Teollisuutemme rakennemuutos vaatii merkittäviä toimia, mutta myös yrityksistä tuleva viesti puoltaa rahaston pikaista perustamista. Meillä on ainakin neljä merkittävää ongelmaa yritysten kasvun tiellä:

Ensinnäkin yritysten käyttöpääoman saanti on pitkälle tyrehtynyt pankkien kiristyneen lainanantopolitiikan vuoksi. Moni investointi ja kasvun rahoitus sekä uusien työpaikkojen syntyminen uhkaavat nyt jäädä toteutumatta. Rahaston kaksi pääinstrumenttia eli oman pääoman ehtoinen sijoitus ja vieraan pääoman ehtoinen vaih-

tovelkikirjalaina paikkaavat osaltaan yritysten käyttöpääoman tarvetta. Myös Finnveran nykyisiä valtuuksia täytyy lisätä.

Toiseksi oman pääoman ehtoista rahoituksesta on pulaa. Lisäksi yrittäjä ottaessaan pääomarahoittajan mukaan yritykseen usein myös käytännössä sitoutuu koko osakekannan myyntiin viiden vuoden sisällä sijoituksesta. Tämä ei monestikaan ole yrityksen, henkilökunnan tai yrittäjän edun mukaista pitkällä tähtäimellä. Tämä on myös osasyynä siihen, että lupaavat uudet ideat ja kasvavat yritykset myydään liian varhain ulkomaiseen omistukseen. Suomeen tarvitaan pitkäjänteistä, kärsivällistä rahaa, mikä on myös maksettavissa pois ilman koko omistuksen vaihtumista.

Kolmanneksi Suomesta puuttuvat rahoitusinstrumentit, joilla voidaan rahoittaa perheyri-tysten kasvua. Tulorahoitus ja pankkirahoitus yhdistettynä Finnveran takaukseen ovat käytännössä ainoa mahdollisuus perheyriyksille, jotka haluavat säilyttää yhtiönsä omistuksen perheessä. Suomi tarvitsee enenevässä määrin kasvullista suomalaista omistajuutta, joka työllistää merkittävästi myös kotimaassa. Näille yrityksille rahastoon tulisi räätälöidä vieraan pääoman ehtoinen vaihtovelkikirjalaina. Sille maksetaan pankkilainaa korkeampi korko, mutta se muuttuu omistukseksi vain, jos yhtiö ei pysty maksamaan sitä pois laina-ajan päätyttyä. Tunnistamme merkittävän tarpeen tälle instrumentille. Se on niin sanottua välirahoitusta, joka on tuotoltaan ja riskiltään omistajarahoituksen ja pankkilainan puolivälissä.

Neljänneksi Suomessa on ongelmana innovaativaihetta seuraavan teollistamisen ja kaupallistamisvaiheen rahoittaminen. Tekesin rahoitus toimii tietyillä toimialoilla erittäin hyvin ja yritykset ovat siihen pääosin tyytyväisiä. Mutta, kun esimerkiksi biopolttoaineprosessista pitäisi tehdä kaupallinen pilotti, ne tehdään useimmiten ulkomaille ja ulkomaisella rahoituksella. Liian monesti kansainvälisten asiakkaiden sanomana kuulee: "Teillä on täällä maailman paras teknologia. Minkä ihmeen takia ette ole soveltaneet sitä täällä Suomessa?" Rahaston välirahoitusinstrumentti soveltuu erinomaisesti myös prosessien

tuotantomittakaavan kokoiseen kotimaiseen pilotointiin ja demonstrointiin.

Rahasto lyhyesti:

- Kokotavoite 3—5 miljardia euroa, edetään vaiheittain.
- Myydään valtion ei-strategista omistusta (esim. TeliaSonera) 1,5 miljardin euron arvosta sitä mukaa kun tähän on tarvetta, saman verran eläkerahastojen sijoituksia, lisäksi yksityistä pääomaa.
- Tavoitteena vauhdittaa suomalaisen teollisuuden rakennemuutosta ja edistää osaltaan 200 000 uuden työpaikan syntymistä.
- Teollisen pohjan säilyttäminen.
- Pyörät pyörimään ja luottamuksen palauttaminen.
- Markkinaehtoinen tuottotavoite.
- Sijoitukset kannattavan yritystoiminnan kriteerit täyttäviin hankkeisiin.
- Alkavien ja kasvuyritysten tarpeisiin (alle 10 miljoonan euron sijoitus) yhteistyörahastojen kautta.
- Yli kymmenen miljoonan euron sijoitukset suoraan rahastosta.

Kohteet:

- Alkavat yritykset
- Kasvuyritykset
- Kotimaiset pilotit ja demonstraatiolaitokset
- Olemassa olevien yritysten kasvuhankkeet
- Olemassa olevien yritysten kasvuhankkeet
- Räätälöity tuote perheyriyksille ja yrittäjävetoisille yrityksille.
- Toimialajärjestelyt, joilla tavoitellaan suurempia yrityskokonaisuuksia kansainvälisille markkinoille.

Periaatteet:

- Valtio ei valitse voittajia, ei toimialarajoituksia.
- Max 50%:n osuus kokonaisrahoituspaketista, toinen puoli yksityistä rahaa.
- Yhteistyösopimuksia rahastojen kanssa, ei merkittäviä hallinnointikuluja.

- "Tuplaa rahastojen kapasiteetin."
- Uusia instrumentteja, kuten vieraan pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina, nk. välirahoitus, missä tarkoituksena on pois-maksaminen.

Hallinnointi:

Teollisuussijoitus, Finnvera tai kokonaan uusi organisaatio

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perustaaakseen miljardiluokan uuden kasvun rahaston.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 2014

Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Lasse Hautala /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Timo Kalli /kesk
Anne Kalmari /kesk
Elsi Katainen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markus Lohi /kesk

Eeva-Maria Maijala /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Terhi Peltokorpi /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Juha Rehula /kesk
Eero Reijonen /kesk
Markku Rossi /kesk
Simo Rundgren /kesk
Mikko Savola /kesk
Juha Sipilä /kesk
Ari Torniainen /kesk
Tapani Tölli /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Laila Koskela /ps